Autor Guste Santini
Subota, 06 Travanj 2002 11:02

Gospoda dr. Granić i Filipović nas obavještavaju da su tri kupca zainteresirana za Riječku banku. 85% vlasnitva će se prodati za 25 millijuna eura što znači da će, prema riječima gospode iz vlasti, Hrvatska nešto i zaraditi. Očito vlast ima mnogo sreće kada je u pitanju Riječka banka. Najprije za dolar dobijemo 70.000.000 milijuna eura. Potom taj paket dionica prodamo zajedno sa našim paketom za 25.000.000 milijuna eura i ponovno zarađujemo. Kako bi bilo dobro da imamo bar 500 banaka poput Riječke banke (toliko zapravo iznosi naš inozemni dug). Nadalje se ističe spremnost kupca da banku dokapitalizira i to se također ocjenjuje kao neki dobitak. Šipak!!!! Investitor investira potrebit novac kako bi željeni projekt uspio i da bi, u što je moguće kraćem roku, maksimirao povrat na uložena sredstva. Ostalo je bezsmislica.

Matematika nejasna ali odlično zvuči! Za političke stranke ovo je tek sporedno pitanje na koje nije potrebno trošiti vrijeme. Takve su naše političke stranke. Neki je dan Vlado Veselica bio u pravu kada je rekao u Europskom domu: «Gospodo ekonomski problemi su derivirani iz političke opcije i ekonomske probleme nije nikako moguće riješiti dok se ne definira politički ustroj!» Vlado je u pravu.

Ipak, vratimo se našoj temi.

Prvo. Ako je uistinu vlast iznenađena ponudama zainteresiranih kupaca (čitaj: stranih banaka) tada su mogući odgovori da zainteresirani kupci ne znaju pravo stanje i da po «sluhu» donose tako značajnu odluku. Ako, pak, zainteresirani stranci znaju pravo stanje tada prodavalac (čitaj: vlast) nije u stanju izvršiti realnu i fair procjenu Riječke banke. Ako je to tako - a ja nemam dileme da tako jest - tada se postavlja pitanje, generirano potrebom, za preispitivanjem visine cijena po kojim su prodane sve prethodno prodane banke (dodaj: i ne samo banaka).

Drugo. 125 milijuna eura je Hrvatskoj očito dramatično značajno. Ja bih se usudio reći životno važno ako pratimo brzinu događanja glede Riječke banke. Drugim riječima Hrvatska bi mogla imati značajnih problema ako bi kojim slučajem zadržala Riječku banku. Ako tako nije tada sve činimo po nečijem nalogu. Pitam: tko ima pravo da nam određuje ponašanje? Ako netko ima takvo pravo što je sa hrvatskim suverenitetom?

Ignoriranje svekolike javnosti glede obrazloženja zašto se Riječka banka neće zadržati u nacionalnom vlasništvu je odista zadivljujuća. U demokratskim zemljama se ovako značajno očekivanje javnosti ne bi ignoriralo. I sada dolazim do pravog razloga zašto ovo pišem. Ovih dana mi se stalno «vrti» pitanje: Da li je Hrvatska ikada imala opoziciju ili se tek radilo o «varajabilnoj» poziciji? Za čitaoce koji vjerno prate moje napise, na ovim stranicama odnosno objavljene radove, dobro znaju da problemima bankaskog sistema u širem smislu pridajem veliku pažnju. U svim radovima implicite i eksplicite ukazujem na značaj bankarskog sistema. Naprosto i zdrav razum ukazuje da ne mora nužno korespondirati privatni i društveni interes. Kada je u pitanju bankarski sistem kakav mi danas imamo u Hrvatskoj tada je, zbog marginalnog značaja banaka kćeri tj. banaka u Hrvatskoj, situacija blago rećeno dramatična. Nikako nije moguće ignorirati činjenicu da nema razvoja ako se odvoje realna i financijska sfera. Konačno krize u svijetu su se događale u financijskoj sferi koja je bila odvojena od realne sfere. Mnogi su olako te krize identificirali sa učincima spekulativnog kapitala za kojeg smatram da je

samo pojačao i time ubrzao krizu.

Ima li se izneseno u vidu jasno je da političke stranke u poziciji i opoziciji prvenstveno putem političkih ideja žele definirati svoj položaj na političkom tržištu. Njih tek marginalno zanima mišljenje građana. Stanje doživljavam kao «oligopol» (otuda svi žele biti politički centar jer je tada moguće sve gvoriti i ništa ne reći) koji je u stanju nametnuti svoj proizvod i svoju cijenu pri čemu ga ne interesira stvarni interes građana. Istovremeno gražanin ima pravo da ne mora izaći na izbore. Dobitnici su oni koji su na čelu takvog oligopola (parlamentarne stranke).

Zaključno sve ovo nema smisla. U ovakvoj konstelaciji snaga nikakvi novi izbori neće nam donijeti boljitak. Zagrebačka kriza je jasno pokazala što je problem. Velimir Srića je takvoj politici, ispravno, rekao zbogom gospodo u ovom ja ne sudjelujem. Jednako valja tumačiti i stanje u Vladi. Pa dragi čitaoče ako ne funkcionira Vlada i ne funkcionira glavni grad kakvo je stanje u ostalim županijama i gradovima (ovom pridodaj više stotina općina)? Očito oligopolna struktura iz vremena samoupravnog socijalizma je dobila nove «kvalitete» i time se definitivno učvrstila na vlasti. Umjesto da smo zadržali socijlnu međuovisnost i standarde opće i zajedničke potrošnje (gdje je opravdano) eliminirajući boljševizam i birokratizam mi smo upravo boljševizam i birokratizam dodatno razvili. I to vam je draga gospodo To i ništa više.